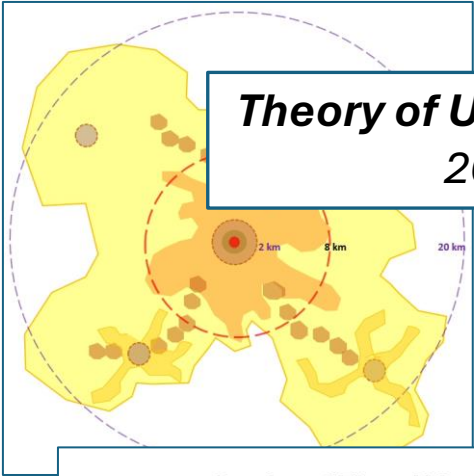

50 vuotta kaupunkirakennesuunnittelua

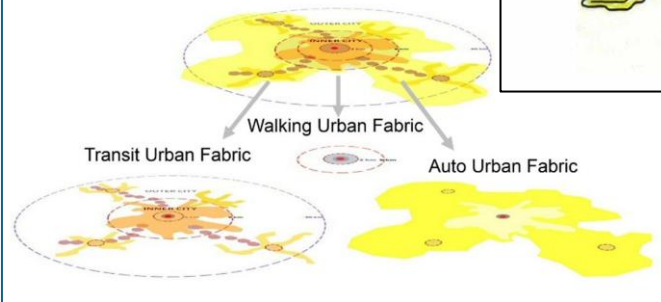
**Kuopion kaupunkisuunnittelun seminaari
9.4.2024**

**Leo Kosonen
Väitöskirjatutkija, yliarkkitehti**

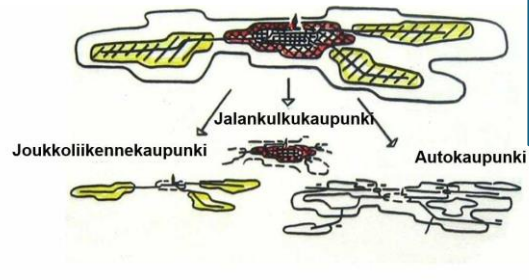
**Theory of Urban Fabrics
2016**

Overlap of Three Urban Fabric

**Kuopion malli
kolme kaupunkikudosta**

**Väitöskirjatyöni:
Schema and Theory of
Urban Fabrics**

**Skeeman synty ja käyttö
suunnittelussa
Kuopio pilottina**

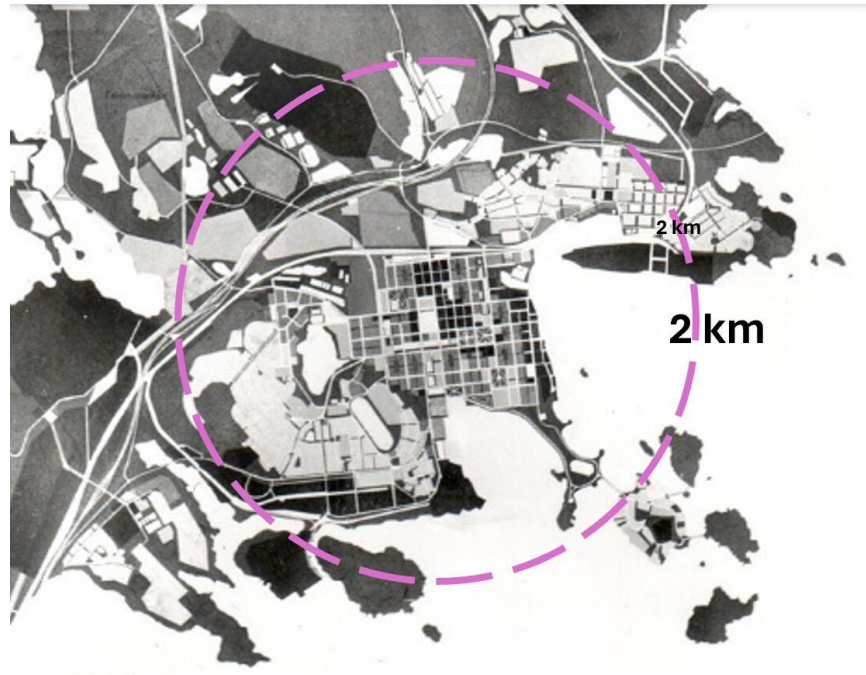
Skeema

*tietorakenne / ajattelutapa
toiminnoissa ja ajattelussa
(aivoissa)*

1960- ja 1970-luvuilla Modernin rakentamisen ohjausta

1961

Saneerautuminen ja
Puijonlaakso

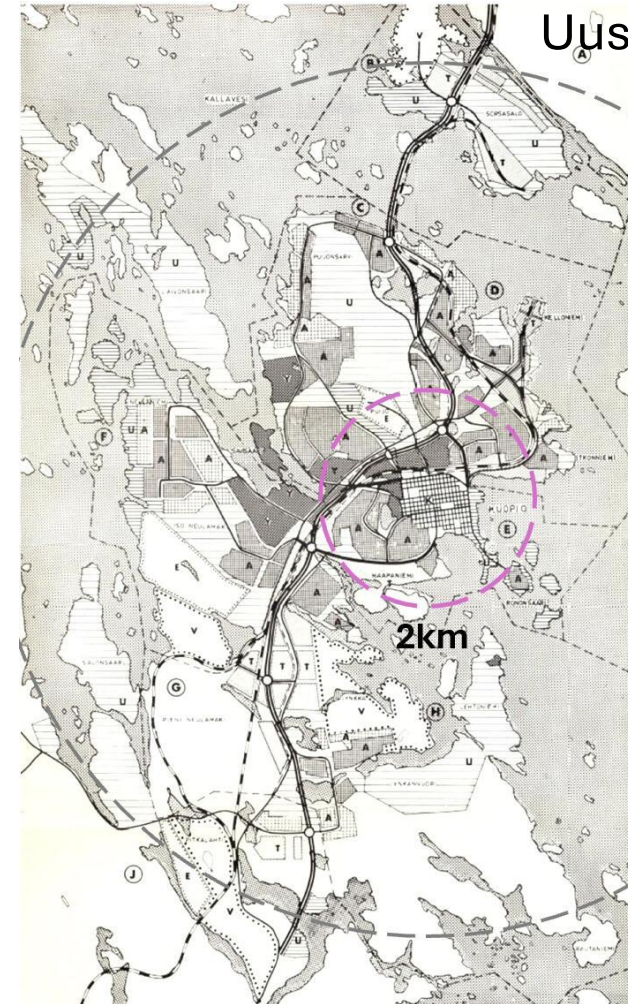
Rakennusten
ryhmitystä,
**liikenteen ja
maankäytön**
varauksia

Jalankulkukaupunki
kasvoi
**joukkoliikenne-
kaupungiksi**

Konsultit
suunnittelijoina

1972

Uusi väylästä
ja lähiöt

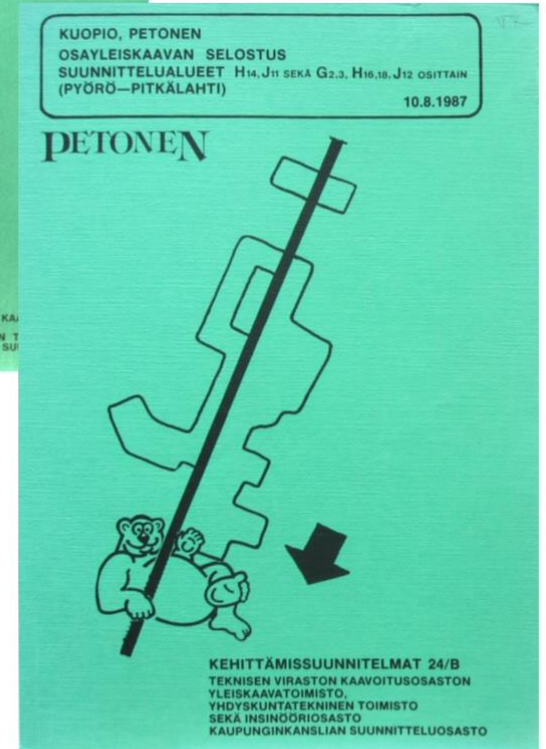
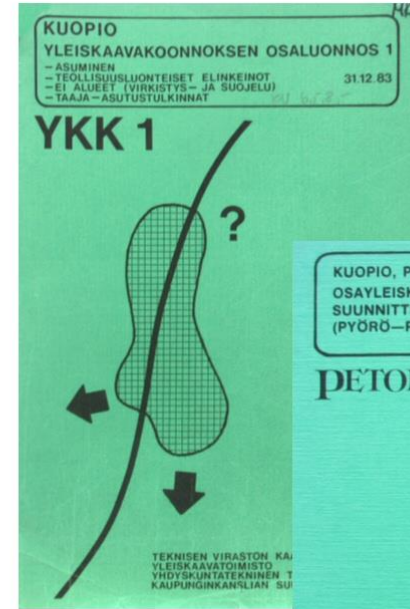
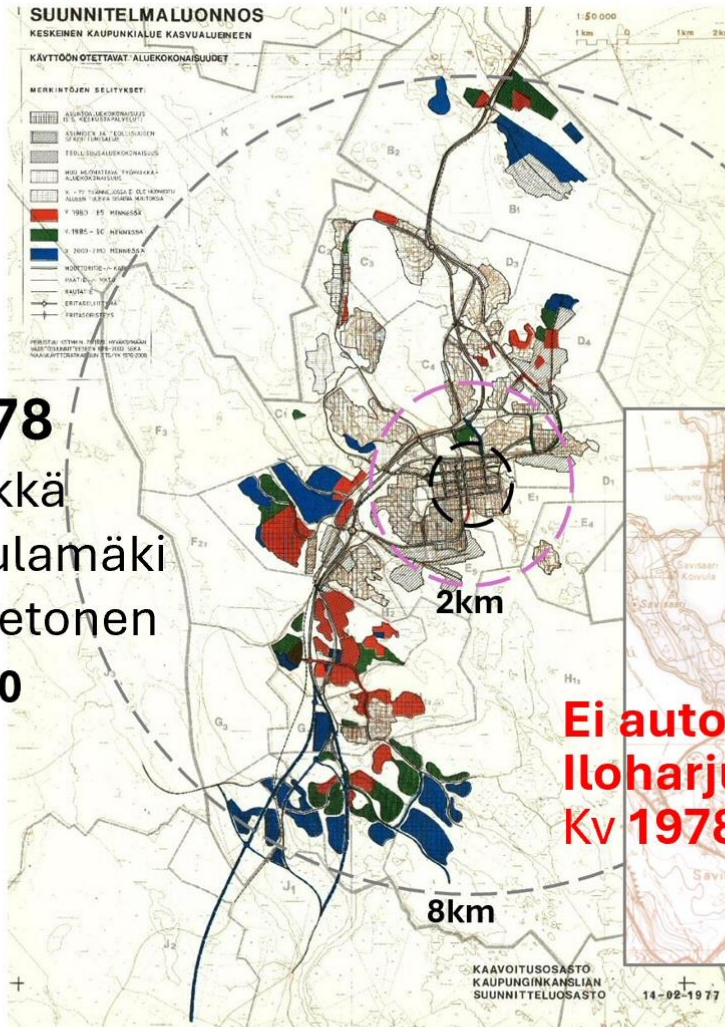
1980-luvulla Kasvualueita ja palvelujen järjestämistä

Uutta
kuntasuunnittelua,
lukuisia
osayleiskaavoja,
joukkoliikenne-
suunnittelua

1984

Yleiskaava-
koonnonksen
osaluonnos 1

1978
Jynkkä
Neulamäki
ja Petonen
2010

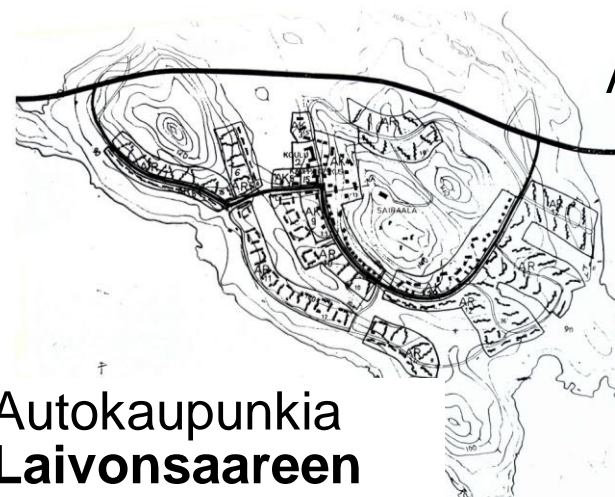
Jynkän
projektityö
jatkui
Neulamäen ja
Petosen
hankkeissa

1988

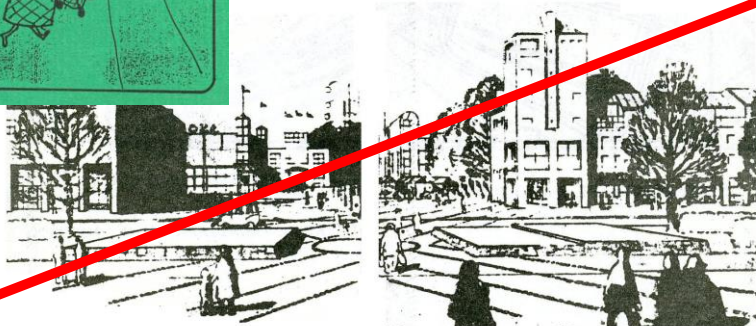
Suunnittelukäytäntöjen kriisi

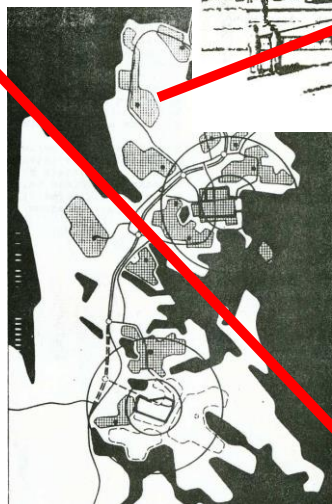
**Automarketit
Kolmisoppeen
Kv 1988**

**Autokaupunkia
Vaajasaloon
1988-
Tiepiiri / VT 17**

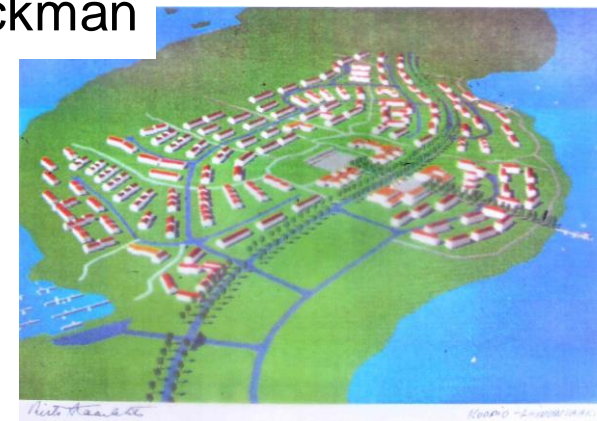

**Autokaupunkia
Laivonsaareen
1989-94 Hackman**

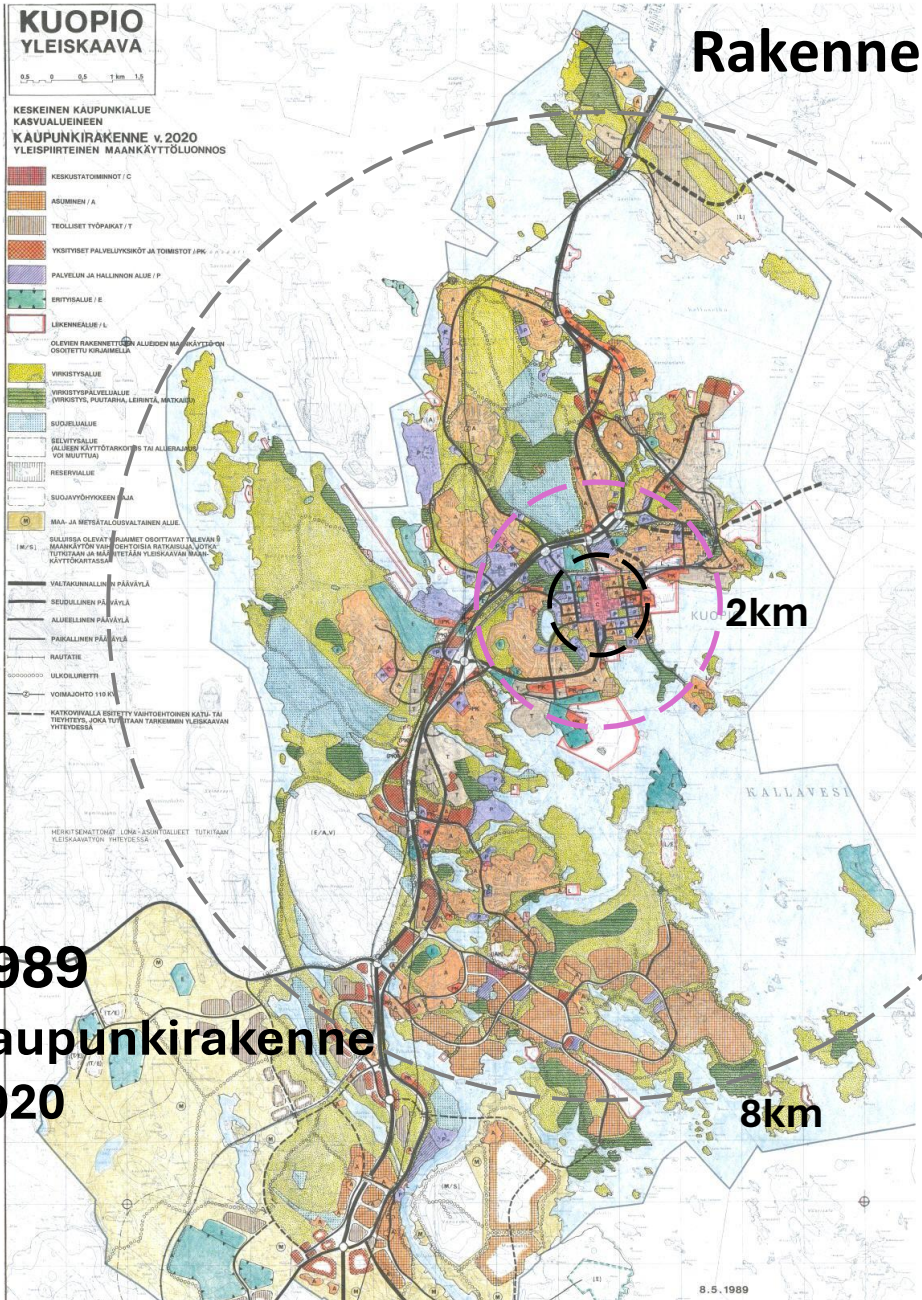
**Pyörön
esplanadi-
suunnitelma
romuttui**

**Omakotitonttien
tarjonta
kaksinkertaistetaan
Kv 1988**

1989

Rakennesuunnitelma valtuustoon

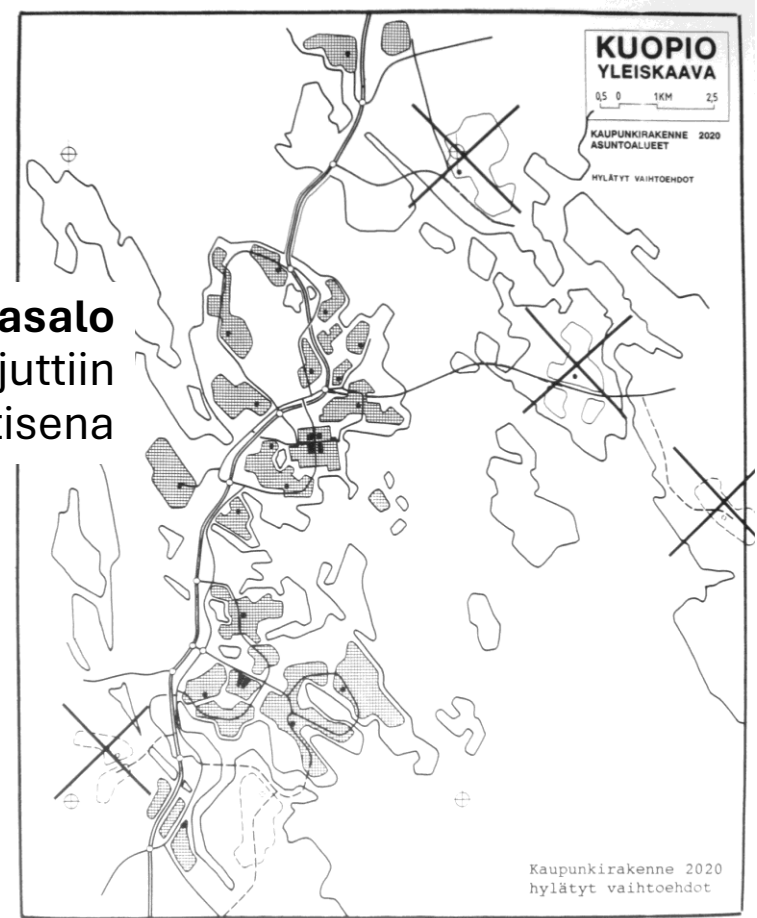

1989
Kaupunkirakenne
2020

Kokosi
rationaalisen
suunnittelun
perustaa

Vaajasalo
torjuttiin
epärealistisena

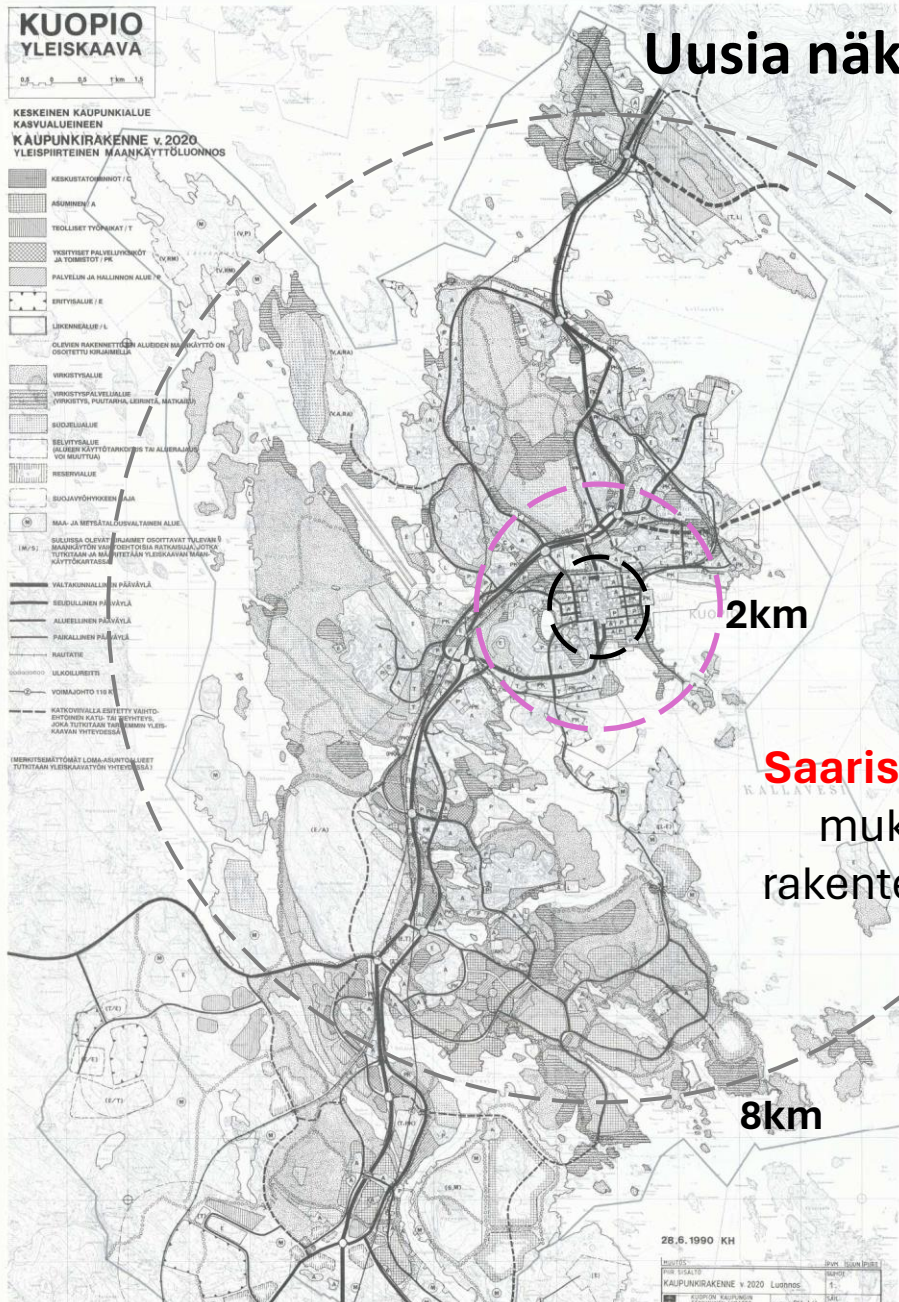
VTT mukaan
Laivon selvityksiin

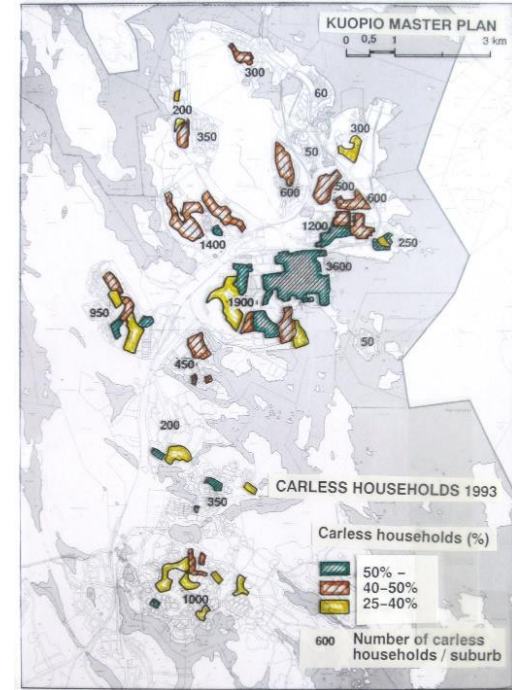
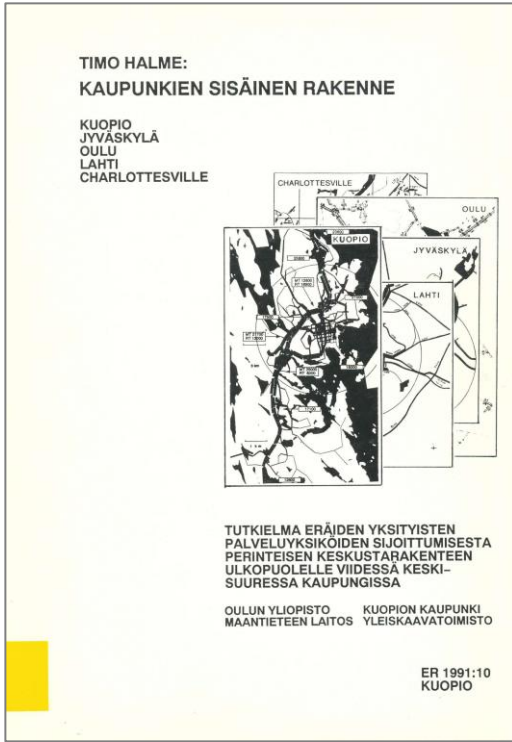
Kaupunkirakenne 2020
hylätyt vaihtoehdot

1990

Uusia näkökulmia yleiskaavoitukseen

Tarvitaan kokonaiskuva autokaupunki-kehityksestä

Tarvitaan tietoa autottomista kaupunkilaisista

1996

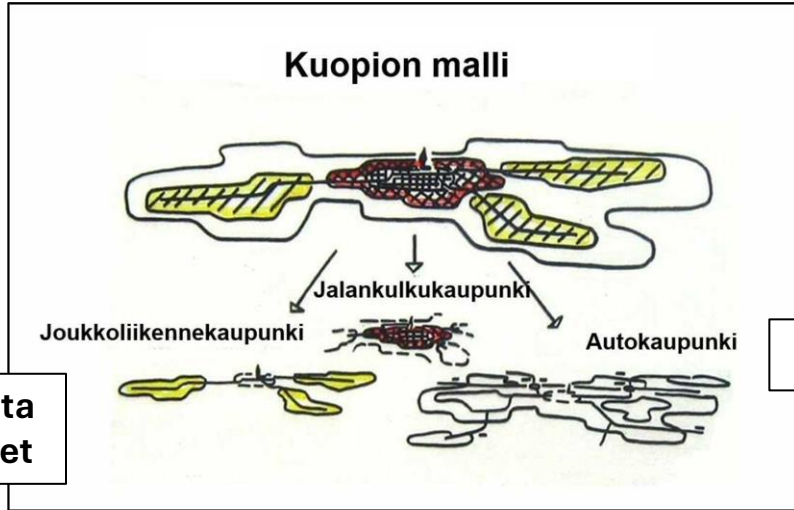
Uusi ajattelu tuotti Kuopion mallin

JOUKKOLIIKENNEKAUPUNKI
Vertailutietoja 1995

Tampere
Oulu
Lahti
Jyväskylä
Kuopio, Kuusankoski
Joensuu
Mikkeli
Iisalmi
Savonlinna

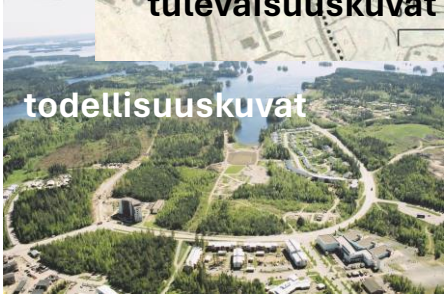
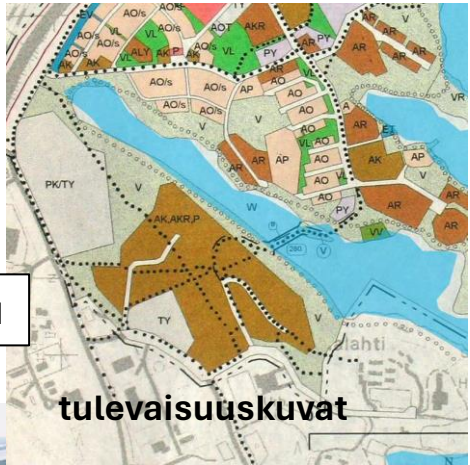
6.3.1996
Leo Kosonen, Mari Silvola
Yleiskaavottus / Kuopion kaupunki
Ympäristöministeriö
Tilastokeskus

ER 1996:1
Kuopio

seuranta ja ohjeet

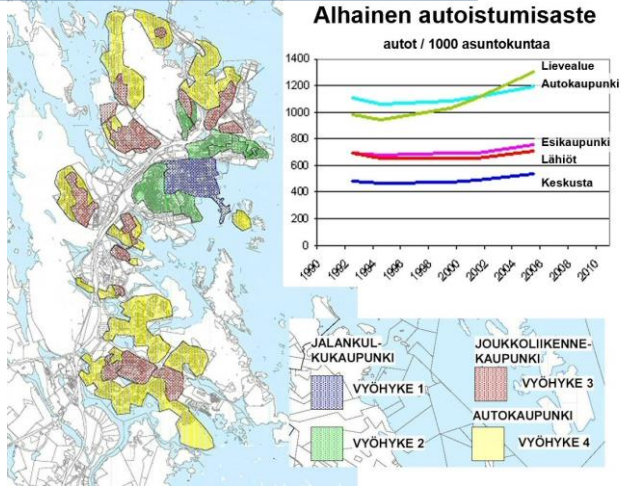
suunnittelu

Kolme kaupunkijärjestelmää, kaupunkikudoksen tyyppiä

Alueilla eri kudosten rakenteet, toiminnot ja elintavat kytkeytyvät toisiinsa ja tuottavat kaupunkiympäristön tyyppejä

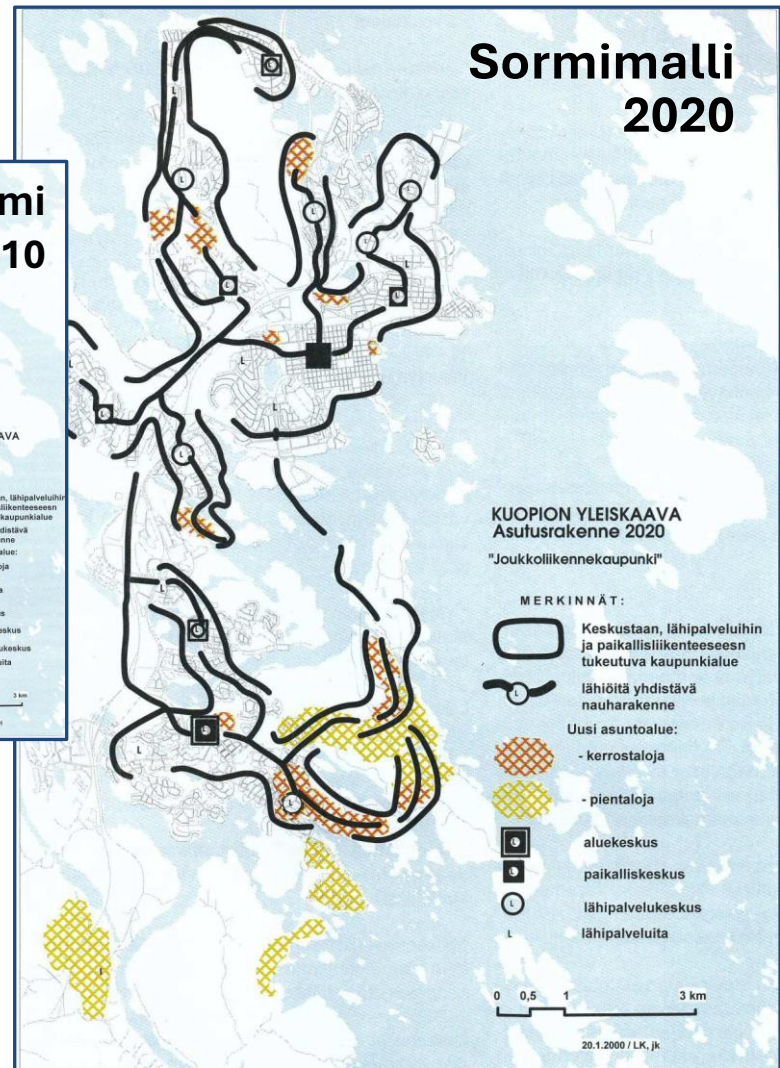
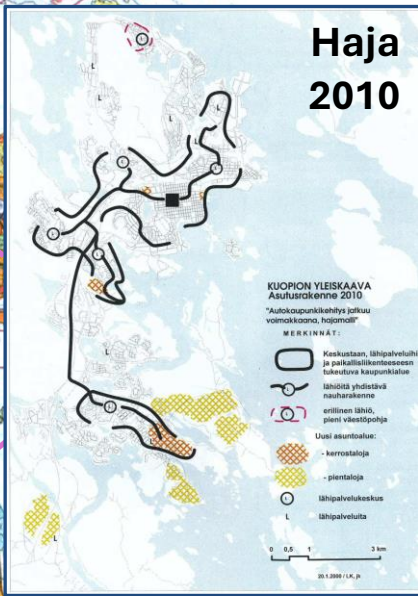
uusi tietorakenne skeema

2000

Strategiset sormimallit 2010 ja 2020

2000
Kaupunkirakenne
2020

8km

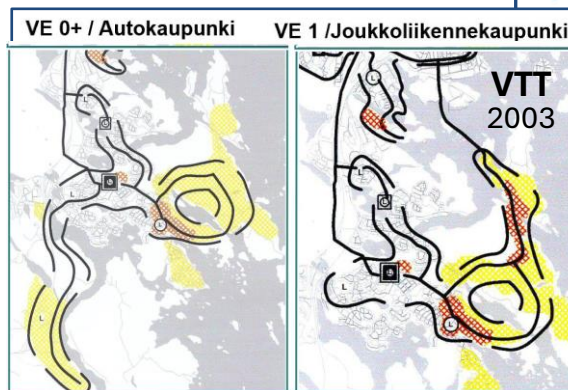
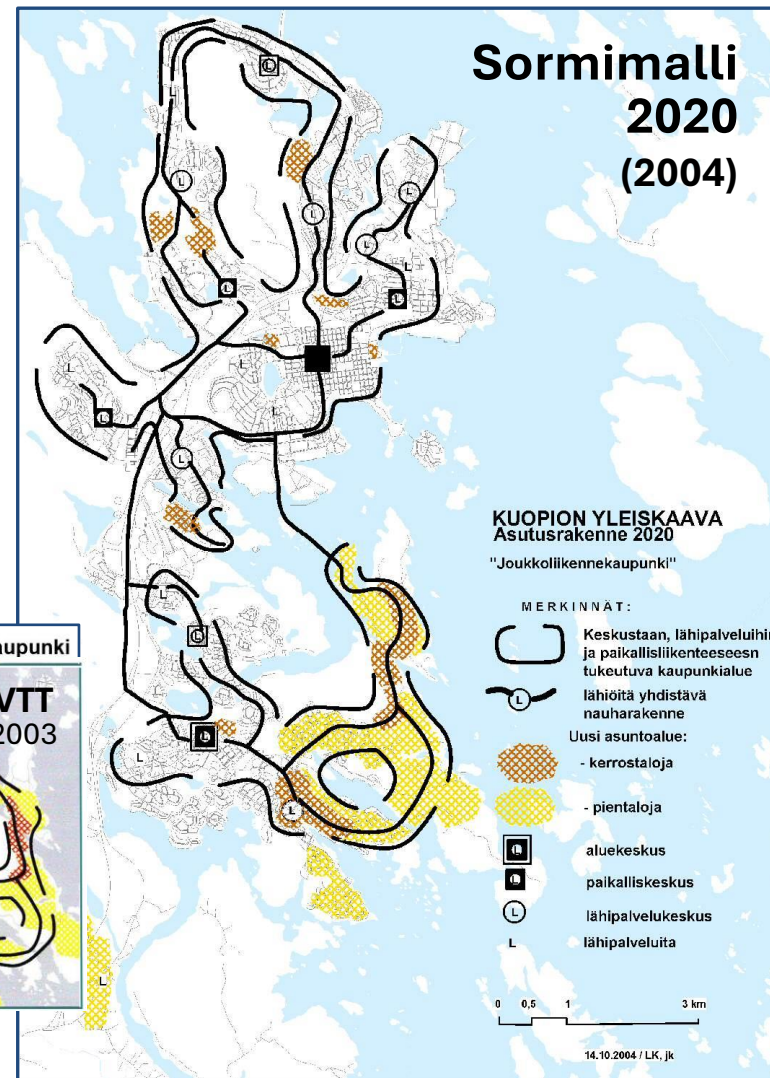
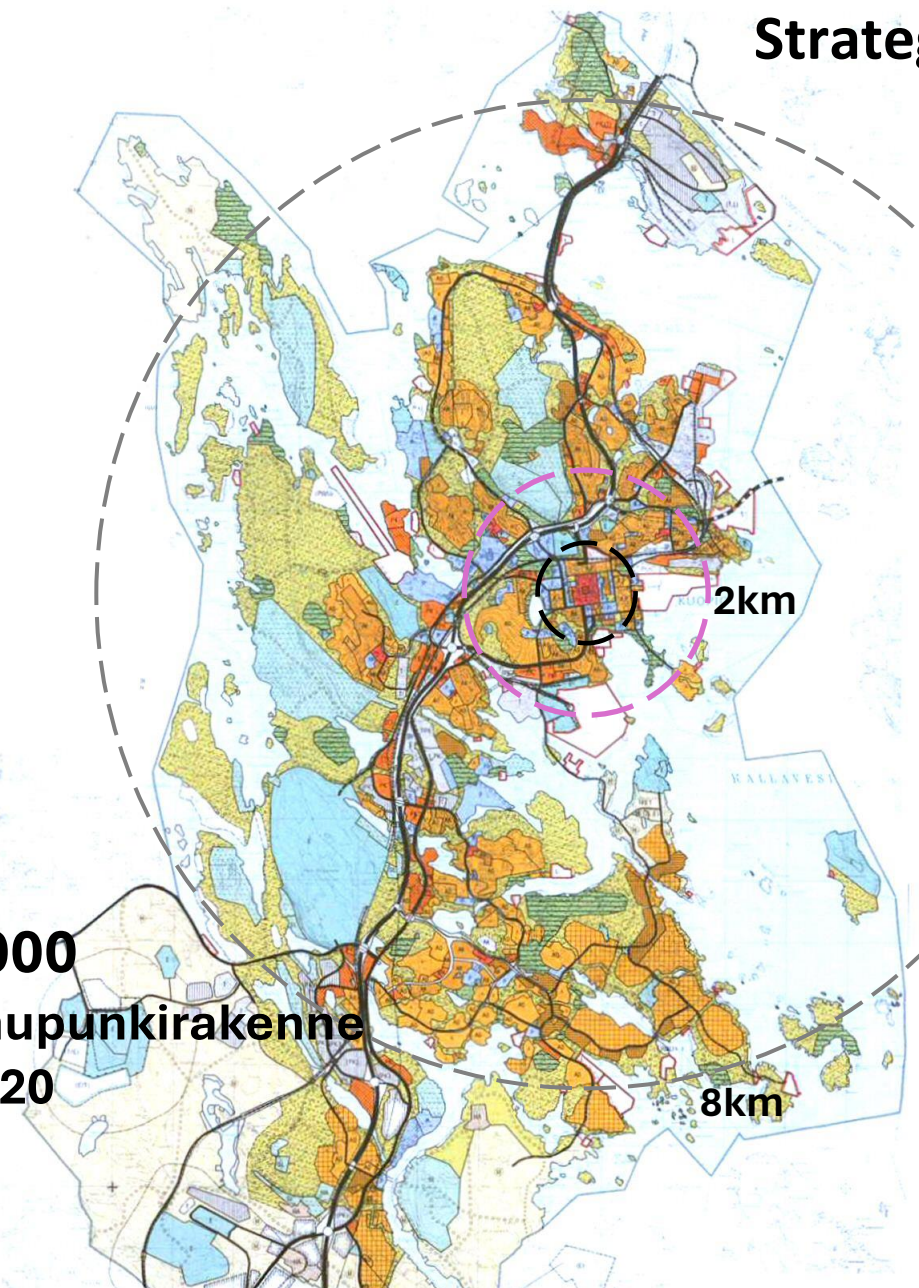
2002

Strateginen sormimalli 2020

Strategia ja kudosajattelu etenivät hankkeissa

Saaristokadun tarve tunnistettiin 2001

2000
Kaupunkirakenne
2020

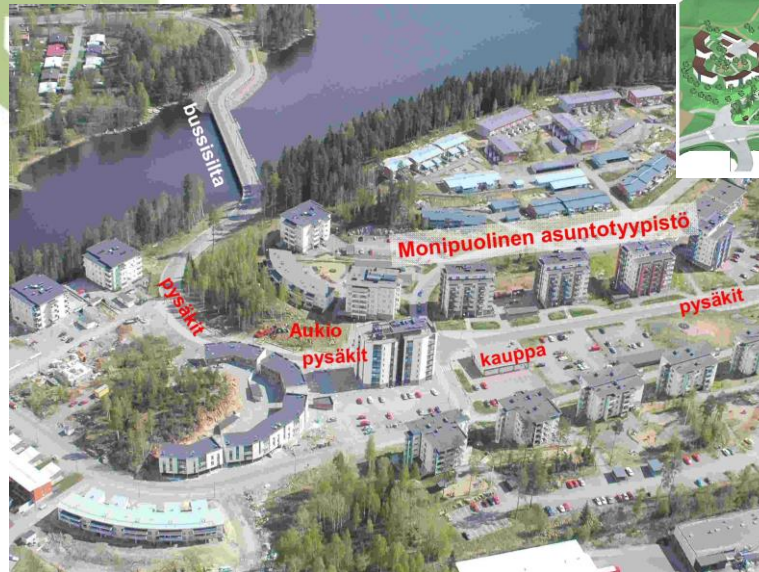

Tuloksena Uusia bussikaupunginosia

Särkilahti
1300 asukasta

Särkilahti on
Good Practice
bussikaupunginosa

**Uutta bussikaupungin
kudosta**
Autokaupungin kudosis
on **sovitettu**
bussikaupunginosaan

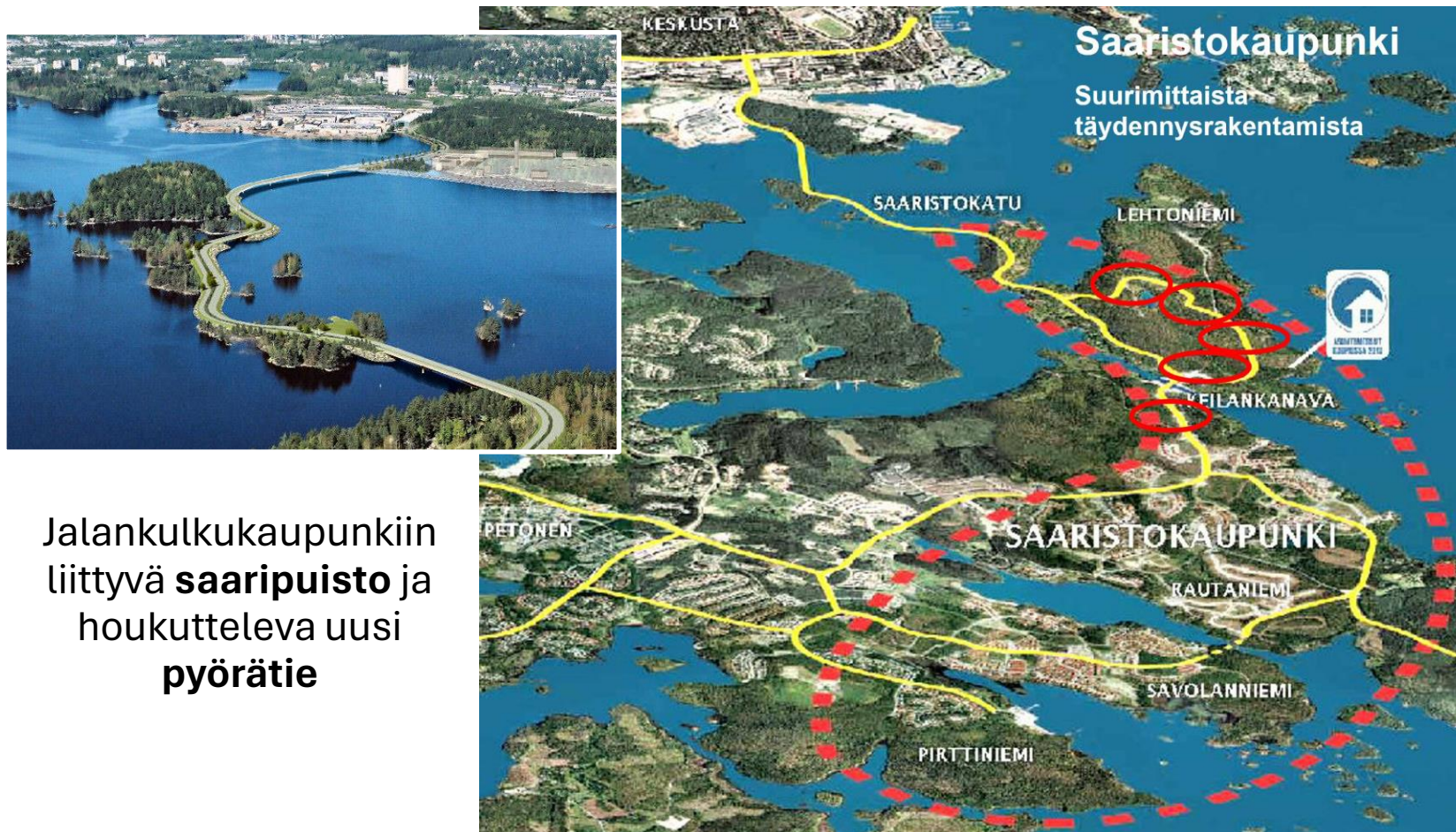
Pihlajalaakso
1300 asukasta

**Bussilinjan toteutus
epäonnistui**

2019 ja 2020 laskelmat näyttivät
Särkilahteen 44-49% enemmän
bussimatkoja kuin Pihlajalaaksoon.
(25.4.22/LK)

Vetovoimaisia uusia bussikaupunginosia ja kytkeytyviä autokaupungin alueita

Jalankulkukaupunkiin liittyvä **saaripuisto** ja houkutteleva uusi **pyörätie**

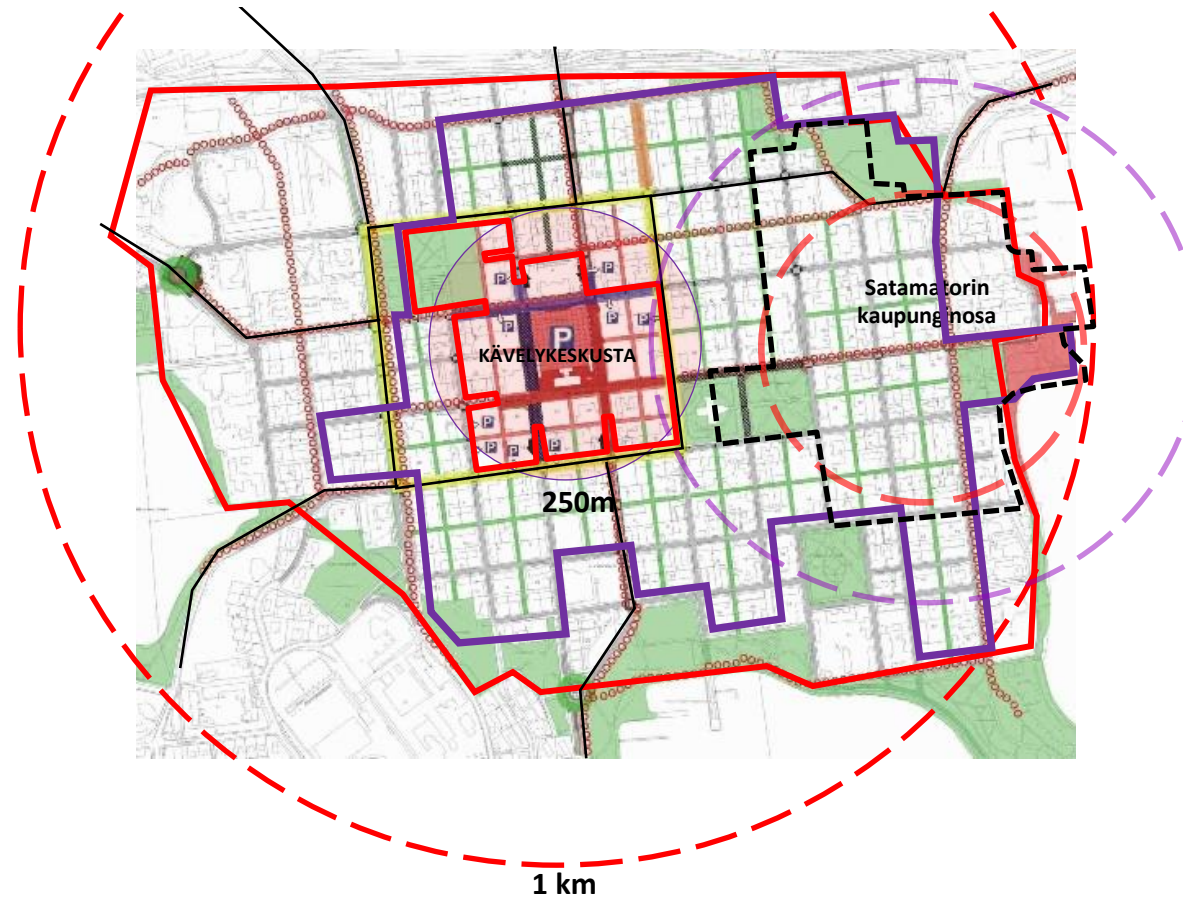
Hyvää uutta bussikaupungin kudosta ja paljon asuntoja, jotka **mahdollistivat kasvun** ja Kuopion **vahvistumisen** joukkoliikennekaupunkina

Liittyville autokaupungin alueille **monipuolisuutta ja tehokkuutta**

Uudistunut keskusta kävelykeskusta ja jalankulkukaupunkia

Kävelykeskusta

Auto- ja
joukkoliikennekaupungin
elementit on **sovitettu**
uudistettuun
jalankulkukaupungin
kudokseen

Jalankulkukaupungin ydinalue

Jalankulkukaupungin
kudosta on **uudistettu**
kävelykujilla ja
täydennetty **uusilla**
korttelityypeillä.

Autoliikenne on
sovitettu
jalankulkukaupungin
ympäristöön

2015

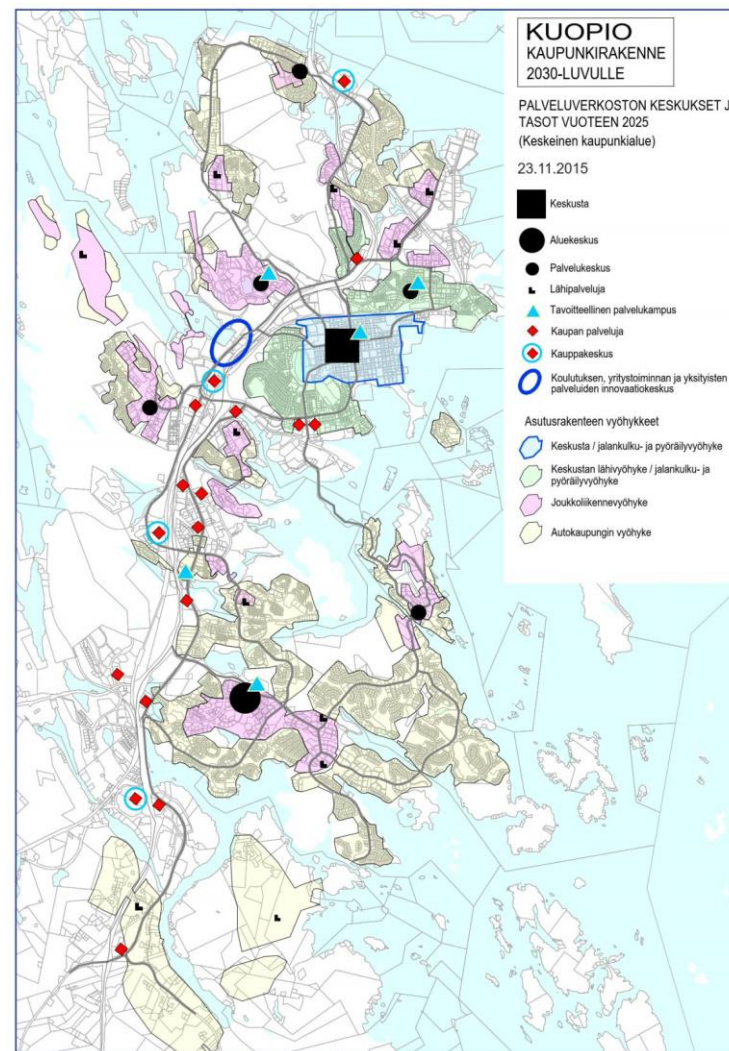
Kaupunkirakennesuunnitelma

Savilahti ja
Neulaniemi
joukkoliikennekaupungin,
Vanuvuoren alueet
autokaupungin
kasvusuuntina

Kuopion malliin
pohjautuvaa seuranta
ja arviointia jatkui

Ei tunnistanut
Särkilahden
bussikaupunginosan
merkitystä tai Pirtin
syrjäisyyttä

2015
Kaupunkirakenne
2025

2015

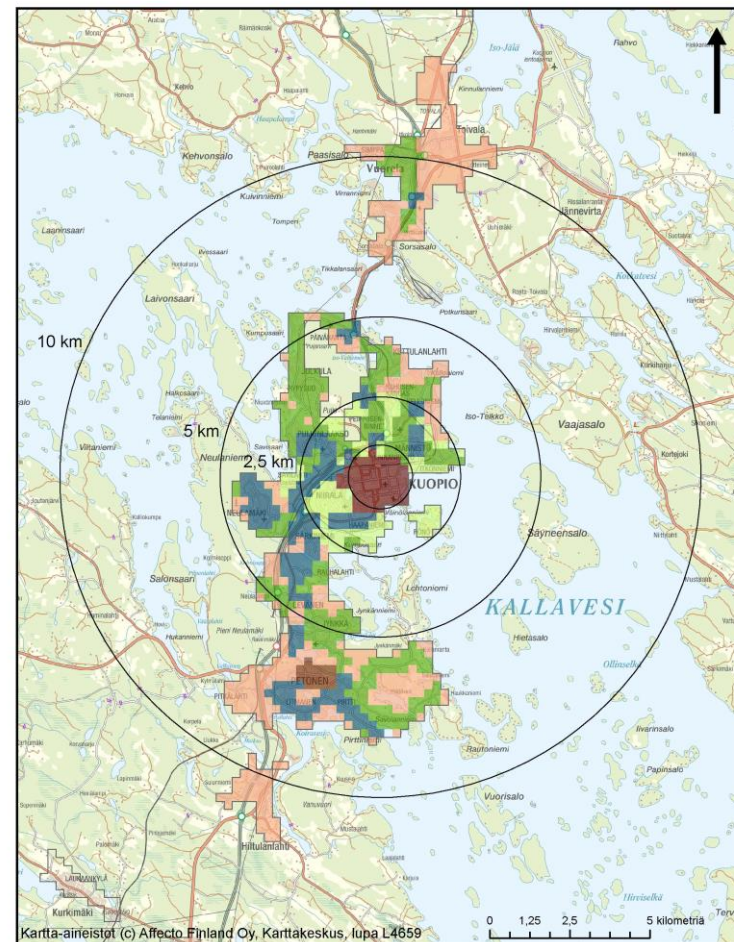
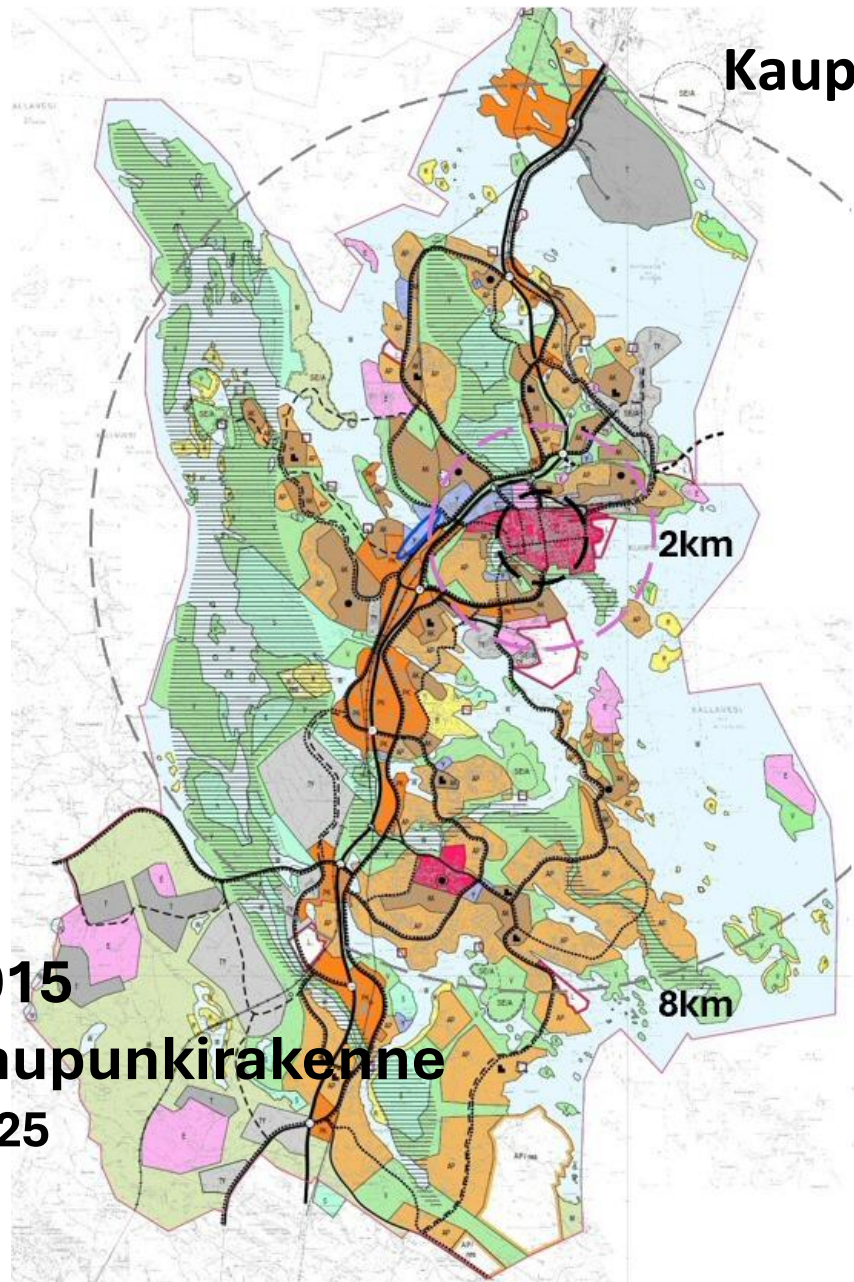
Kaupunkirakennesuunnitelma

Suunnittelun osalta yleiskaavoitus oli palannut maankäyttö ja liikenne -ajatteluun

Kuopion malliin pohjautuvaan seurantaan tuli Syken soveltamaa vyöhykeajattelua

Sopii seurantaan ja aluesuunnitteluun, on kömpelö tarkemmassa suunnittelussa

2015
Kaupunkirakenne
2025

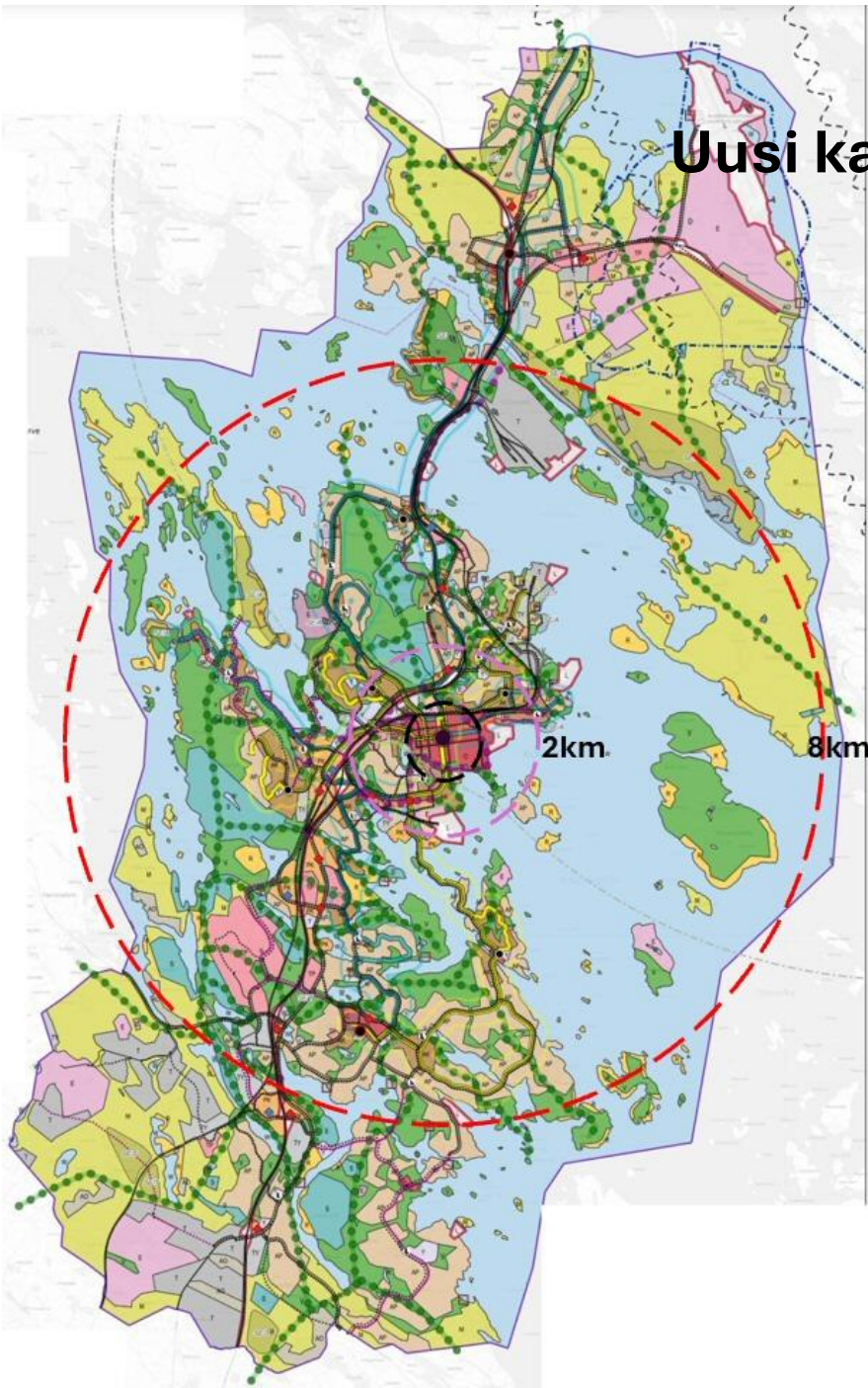
Kuopio

Jalankuvyöhyke	Intensiivinen joukkoliikennyöhyke
Alakeskuksen jalankuvyöhyke	Joukkoliikennyöhyke
Jalankulun reunavyöhyke	Autovyöhyke

2024

Uusi kaupunkirakennesuunnitelma

Uusi kaupunkirakennesuunnitelma osoittaa yleisen käytännön mukaisesti varauksia ja ratkaisuja maankäyttöön ja liikenteeseen

Paljonko se antaa aineksia kaupunkiympäristöjen ja niiden kaupunkikudosten käsittelyyn?

Haasteita:

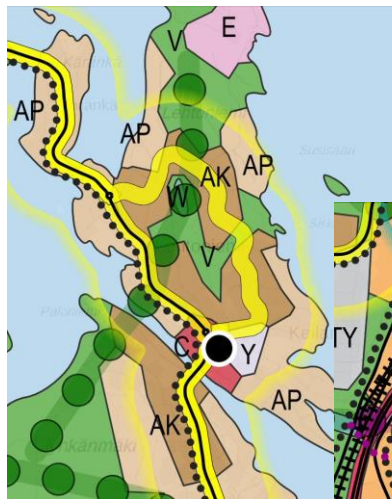

Jalankulkukaupungin
ulommalla alueella

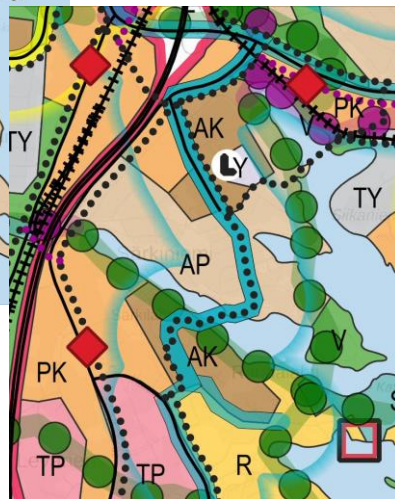
Kolmen kaupunkikudoksen toimintojen ja elintapojen **keskinäiset suhteet muuttuvat**, kun rakenteet muuttuvat ja väki vaihtuu

Joukkoliikennekaupunki

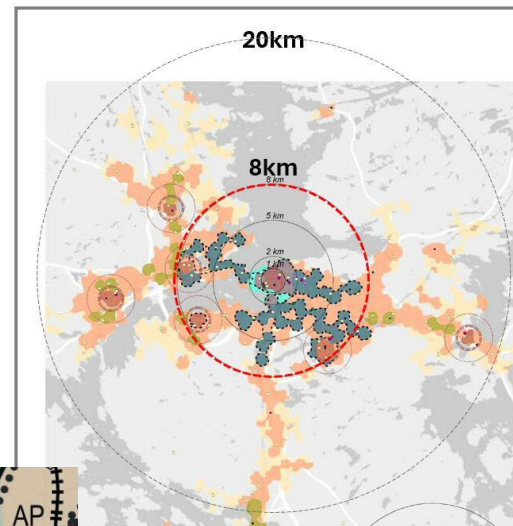
bussikaupunginosat ja laatukäytävät

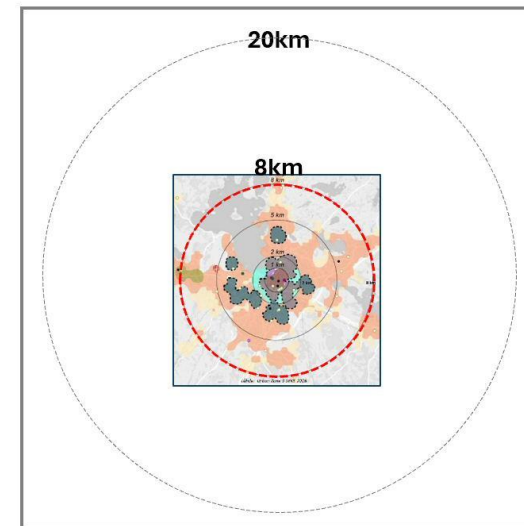
Särkilahti, Pihlajalaakso,
Savisaari, Neulaniemen ja
muiden alueiden solut ...

**Bussikaupunginosien
seuranta ja suunnittelu
kudoksittain,
myös pienten**

Tampere, Turku
250 000 – 300 000 as

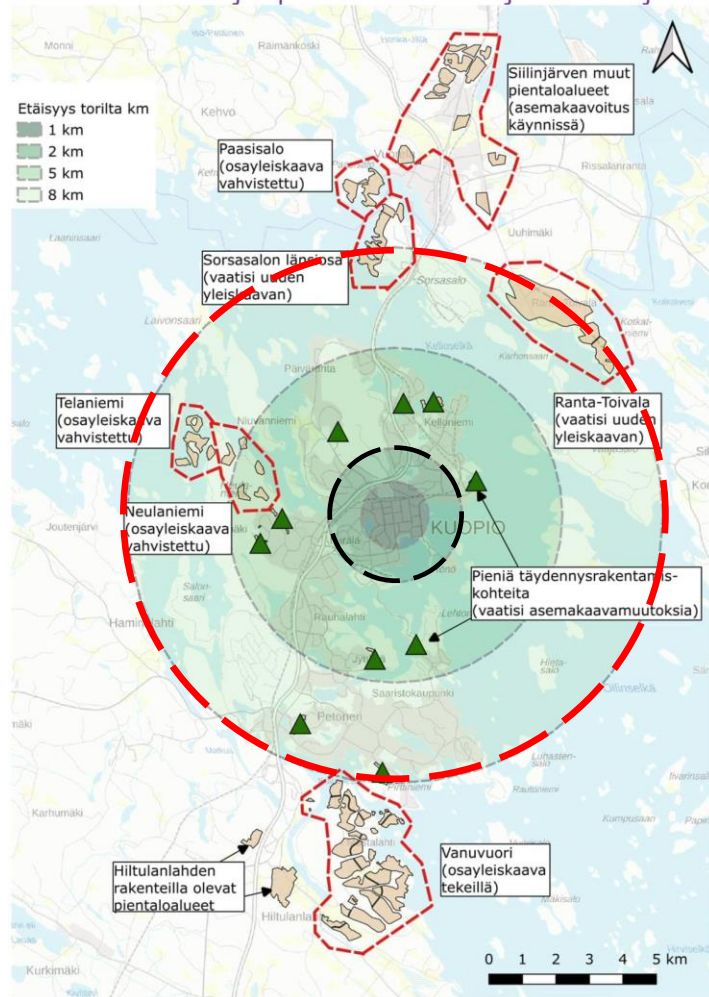

Oulu, Jyväskylä, Lahti, Kuopio
100 000 – 150 000 as

**”Kaupungin laatukäytävien”
hoito kaupunginosittain, kun
seudun laatukäytävät menee
väylien mukaan**

Autokaupunki

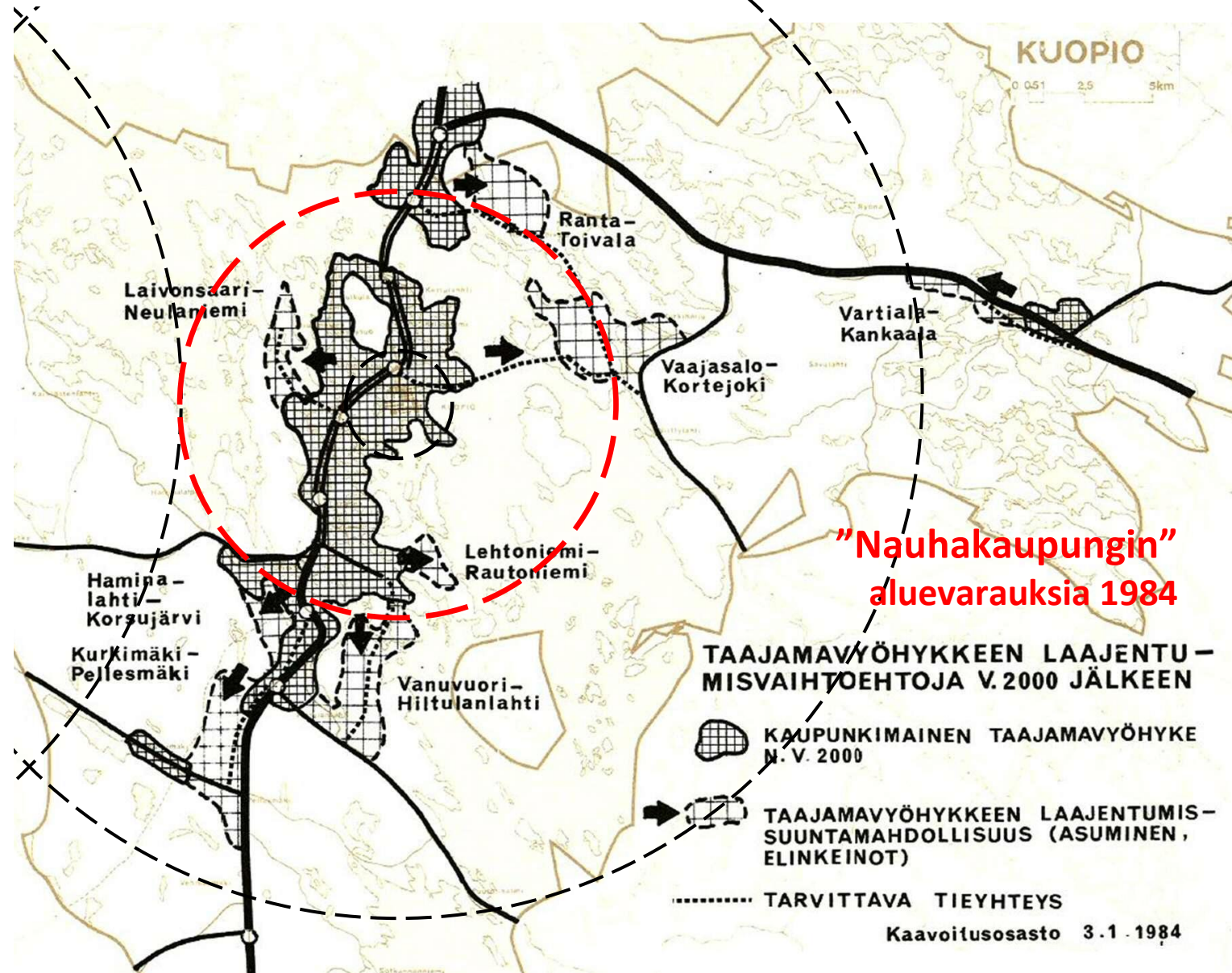
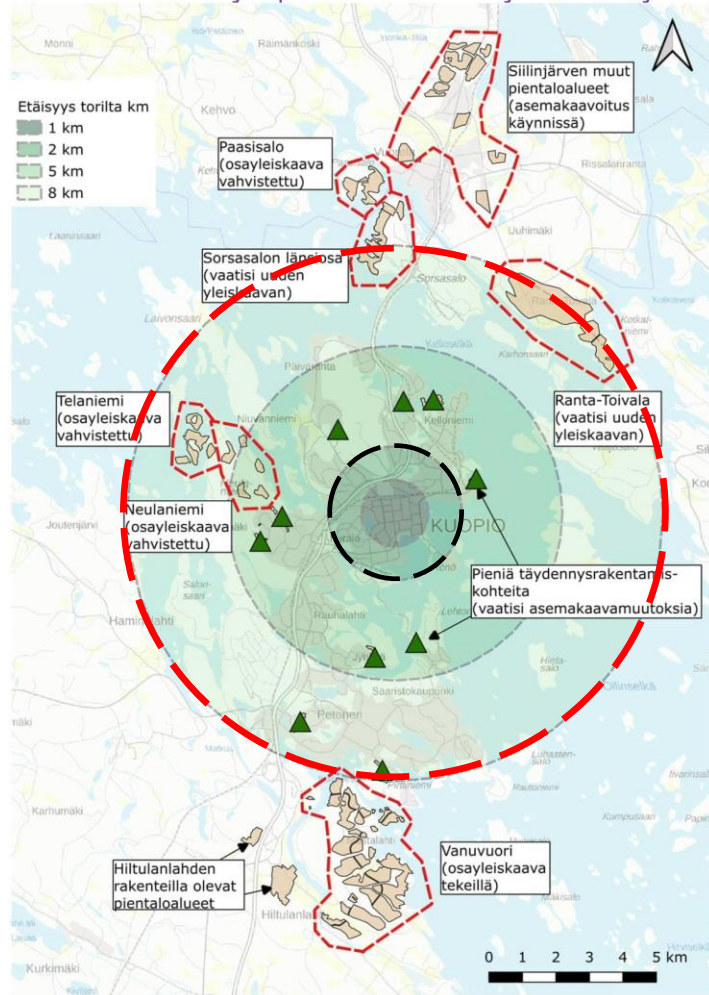
aluevaraukset ja kannattavuus

Liitynnän kynnyskustannukset, **vaikutus kokonaisuuteen ja muiden kudosten kehittämiseen**, ajankohta, etenemisjärjestys, **kysyntäriskit**, ym.

Kannattaako autoriippuvaisten omakotitonttien tarjontaan enää **keskittää** investointeja?

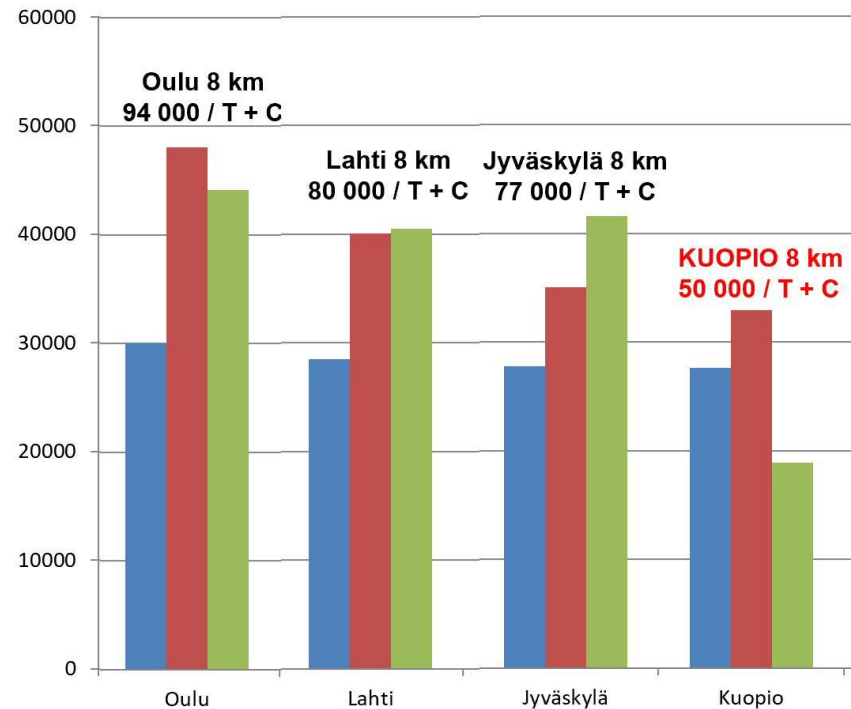
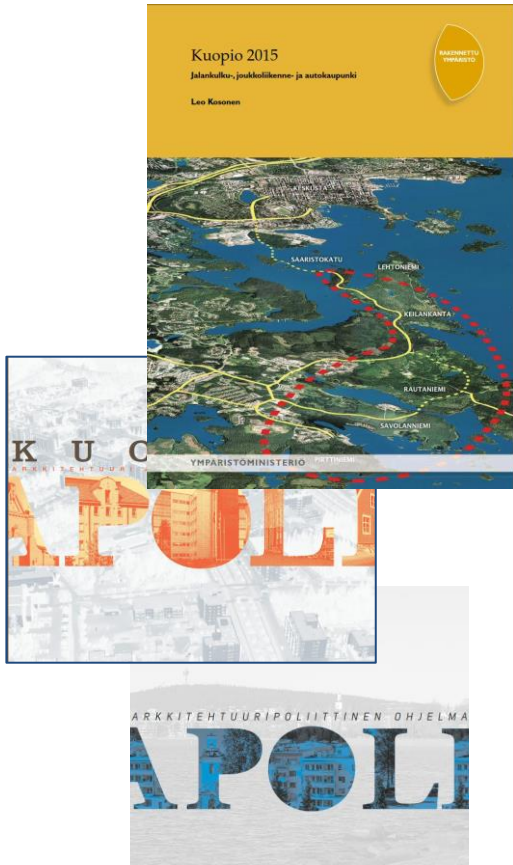
Autokaupunki aluevaraukset ja kannattavuus

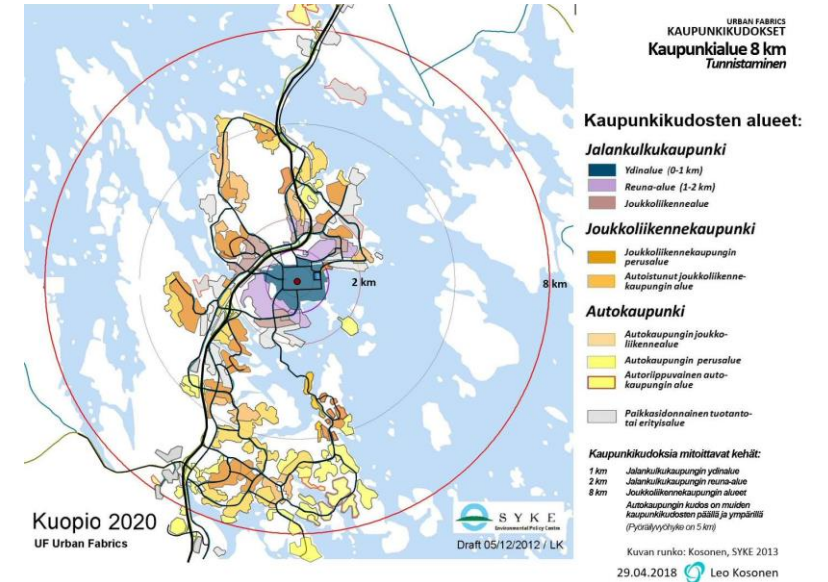
Seurantaa, tutkimusta ja kehitystyötä tarvitaan

Kuopio joukkoliikennekaupunkina

Kudosajattelu on hyvä puite

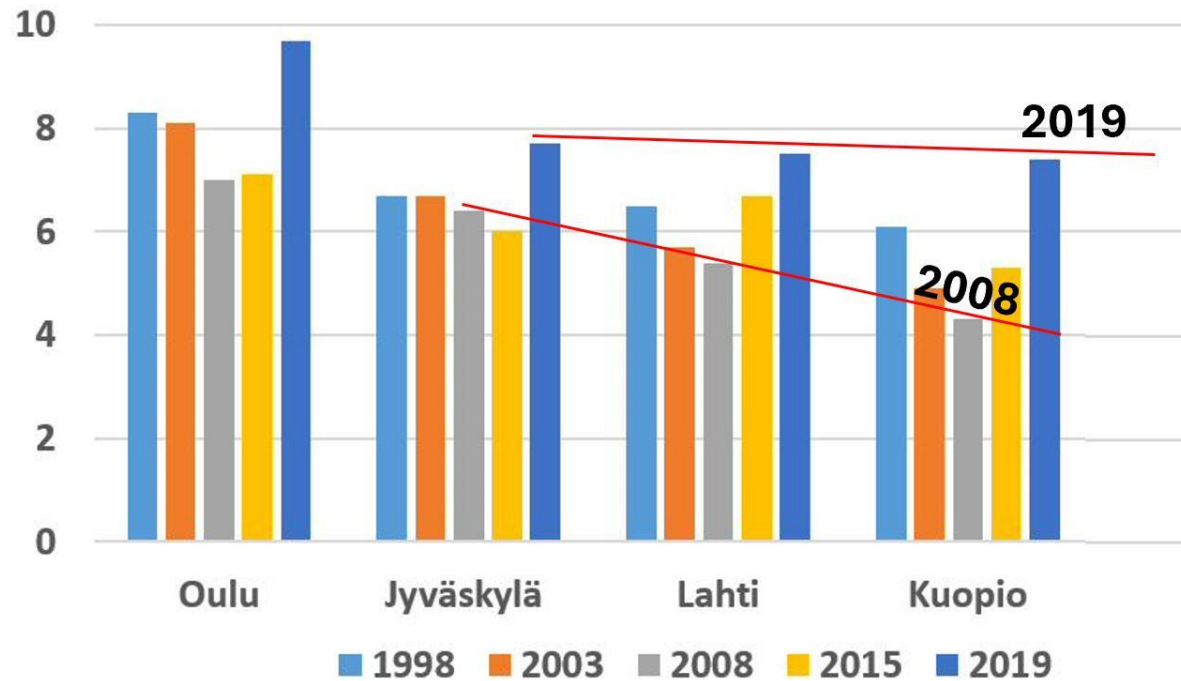
2010 Asukkaat jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupungin alueilla (8km)

2012 UF-projekti
Neljä
joukkoliikennekaupunkia

Seurantaa, tutkimusta ja kehitystyötä tarvitaan Kuopio joukkoliikennekaupunkina Miten jatkossa?

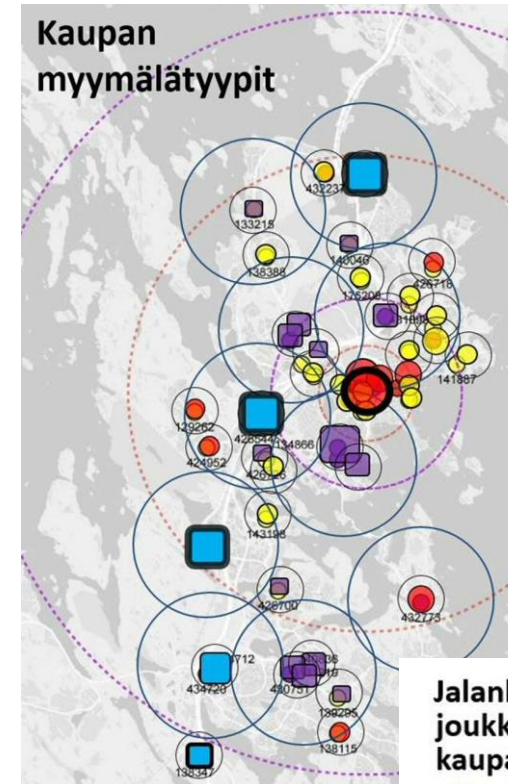
Bussimatkat 1998 – 2019 (milj/v)

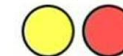
Lähteet:

1998 ja 2003 VTT Marja Rosenberg 7.1.2005

2015 ja 2019 Paikallisliikenneliitto

Jalankulku- ja joukkoliikennekaupungin kaupungit

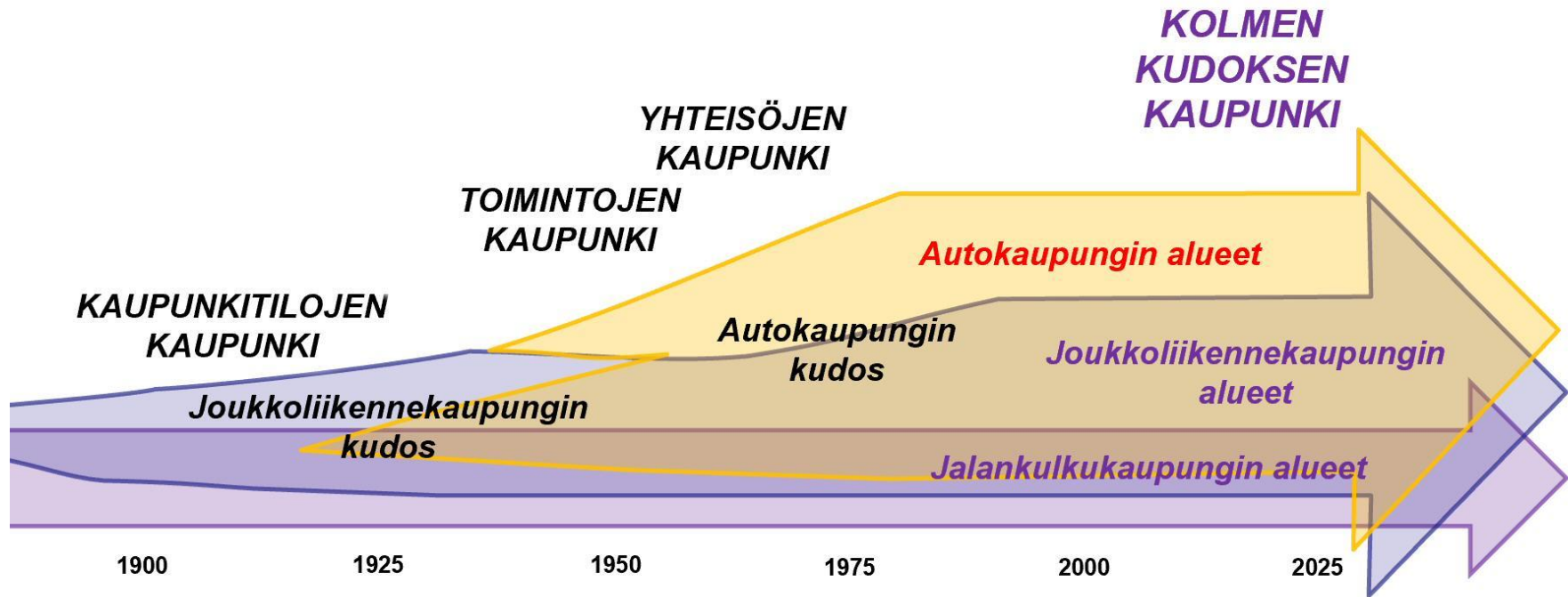

Autokaupungin kaupungit

Uudelle skeemalle on globaali tarve

Kaupunkikudokset tunnistava skeema kiinnostaa
Kuopio on toiminut pilottina

Leo Kosonen 5.3.2023

*Kestävän kehitykseen
suuntaavien kaupunkien kausi*